

Nr 127.

Av fru **Gustafson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för skolöverstyrelsen.*

I 1945 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt 118 angående skolöverstyrelsen upptagas i avlöningsstaten till arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. förslagsvis 28 000 kr. Från denna anslagspost beräknas utgå 6 000 kr. till arvode för en konsulent i husligt arbete (4 000 kr.) och en konsulent i kvinnlig slöjd (2 000 kr.).

För budgetåret 1944/45 har riksdagen anslagit ett belopp av 6 000 kr. för ovannämnda konsulenter i husligt arbete och kvinnlig slöjd. Dessa konsulentbefattningar inrättades den 1 januari 1944 i och med att skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning avskildes från skolöverstyrelsen och bildade ett särskilt ämbetsverk, varigenom den förutvarande konsulenten för husligt arbete samt inspektören i sömnad, vilken tjänstgjort som sakkunnig i frågor rörande kvinnlig slöjd, överflyttades till det nya ämbetsverket.

I skolöverstyrelsens petita avseende budgetåret 1945/46 föreslås ett belopp av 6 000 kr. till konsulenten i husligt arbete och 3 000 kr. till konsulenten i kvinnlig slöjd, således sammanlagt 9 000 kr. eller en höjning av innevarande års anslag med 3 000 kr.

I motiveringen för nämnda förslag till höjning av anslaget för konsulenterna i husligt arbete och kvinnlig slöjd anföres bl. a. följande.

1936 års sakkunniga för skolöverstyrelsens organisation föreslogo upprättandet av en särskild rotel för undervisning i husligt arbete. Den skulle stå under ledning av ett undervisningsråd, som vid sin sida skulle ha två konsulenter, en för hushållsgöromål och en för kvinnlig slöjd. På roteln skulle vidare en notarie och i övrigt erforderlig kanslipersonal vara placerad.

I underdånigt utlåtande den 14 februari 1939 över verkstadsskolutredningens betänkande angående överstyrelse för yrkesutbildningen föreslog överstyrelsen att en konsulentbefattning i hushållsgöromål liksom förut skulle uppföras som ordinarie tjänst på skolöverstyrelsens stat. För en konsulent i kvinnlig slöjd beräknade överstyrelsen ett arvode på 3 000 kr.

Vid yrkesskolavdelningens utbrytning till särskilt ämbetsverk bibehölls den centrala ledningen av lärarutbildningsanstalterna för skolköks- och handarbetslärarinnorna hos skolöverstyrelsen liksom givetvis inspektionen av undervisningen i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd vid de allmänbildande skolorna. Omfattningen av sistnämnda undervisning belyses av följande tablå.

Skolform	Hushållsgöromål		Kvinnlig slöjd	
	Antal avdelningar	Antal deltagare	Antal avdelningar	Antal deltagare
Folkskolan (läsåret 1940/41)	996	11 376	13 745	186 105
Allmänna läroverk (höstterminen 1940)	90	1 116	605	8 479

Härtill kommer undervisningen i högre kommunala skolor och privatskolor med minst 4 000 deltagare i hushållsgöromål och minst 15 000 i kvinnlig slöjd samt undervisningen i fortsättningsskolornas skolkökskurser med omkring 29 000 deltagare.

Den ena av de från och med den 1 januari 1944 anställda två konsulenterna för husligt arbete bestrider de administrativa göromål, som beröra undervisningen i husligt arbete, och omhänderhar inspektion rörande ämnet hushållsgöromål. Hon är skyldig att tjänstgöra inom ämbetsverket två halvdagar i veckan och förrätta inspektion under fem veckor om året. Den andra konsulenten är skyldig att förrätta inspektion i kvinnlig slöjd under fem veckor årligen.

Medan föregående år praktisk erfarenhet ännu saknades av arbetet efter yrkesundervisningens utbrytning, föreligga nu erfarenheter från det första verksamhetsåret. Med hänsyn till dessa måste det sägas ligga i öppen dag, att en förstärkning av arbetskraften på området är ofrånkomlig. Detta gäller icke blott om den rena inspektionsverksamheten, utan även om den för det administrativa arbetet inom ämbetsverket anslagna tiden.

Konsulenten i kvinnlig slöjd har anlitats inom ämbetsverket för vissa fackfrågor t. ex. vid tjänstetillsättningar, vid handläggning av behörighetsfrågor och för utarbetande av uppgifter för examensarbeten i sömnad. Hennes huvudsakliga uppgift är emellertid inspektionsverksamheten ute vid skolorna.

Vid 1944 års riksdag väcktes motioner (I: 87 och II: 186) om höjning av de båda konsulenternas arvoden till 6 000 resp. 3 000 kr. Statsutskottet (utlåtande nr 8 s. 93) anförde med anledning av vad i motionerna anförts, att det belopp, som beräknats för de båda konsulenterna, kunde förefalla knappt utmätt. Skolöverstyrelsen hade emellertid icke begärt höjning av dessa anslagsmedel emedan överstyrelsen velat avvakta den erfarenhet, som kunde komma att vinnas, innan överstyrelsen gjorde framställning om beviljande av ökade medel för ifrågavarande ändamål. Utskottet delade överstyrelsens uppfattning i nämnda avseende och utgick ifrån att överstyrelsen framdeles komme att göra den framställning i ämnet, vartill omständigheterna kunde giva anledning.

Som ytterligare motiv för höjning av arvodet till konsulenten i husligt arbete kan framhållas följande arbetsordning, som höstterminen 1944 blivit

fastställd rörande vilka ärenden inom skolöverstyrelsens läroverksavdelning som konsulenten i fråga skall handlägga.

Av konsulenten för husligt arbete föredragas ärenden angående:

- 24) statens skolköksseminarium och hushållskola med undantag av sådana ärenden, för vilka annan föredragande är angiven;
- 25) utbildningen av lärare i ämnena kvinnlig slöjd och hushållsgöromål;
- 26) tillsättning av tjänster vid de allmänna läroverken och statens skolköksseminarium i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål;
- 27) besvär rörande tillsättning av tjänster i samma ämnen vid kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor;
- 28) behörighet till tjänstgöring i slöjd och hushållsgöromål å praktisk linje vid kommunal flickskola;
- 29) läroböcker i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd vid allmänna läroverk, kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor;
- 30) undervisningsplaner och undervisningen i övrigt i nämnda ämnen; samt
- 31) författningsbestämmelser och riksdagspetita rörande lärarutbildningsanstalter i husligt arbete.

För skolöverstyrelsens folkskolavdelning har denna konsulent att handlägga likartade ärenden. Dessutom tillkommer granskning av ritningar för lokaler för undervisning i hushållsgöromål, besvarande av brev och mottagande av besök. Hon bör även hava tid för vägledande verksamhet. Särskilt viktigt torde detta sistnämnda vara med hänsyn till detta ämnes stora betydelse bland annat för folkhälsan.

Att allt det ovan nämnda arbetet skall kunna utföras på två halvdagar i veckan förefaller orimligt. Enligt erhållna uppgifter lär också tiden väsentligt överskridas.

Med hänsyn till de många skolor i vilka undervisningen i hushållsgöromål skall inspekteras, se ovan, förefaller den för inspektionen beräknade tiden alltför knapp tilltagen.

Det synes oss därför vara nödvändigt med ökat arvode för såväl arbetet på tjänsterummet som inspektionen.

Vilka arbetsuppgifter, som åvilat konsulenten i kvinnlig slöjd, ha redan tidigare framhållits. Med hänsyn till det stora antal skolor, som skola inspekteras, förefaller även den för inspektionen i kvinnlig slöjd beräknade tiden alltför knapp.

Undervisningen i kvinnlig slöjd vid folkskolorna handhas i stor utsträckning icke av facklärarinnor utan av folk- och småskollärarinnor, som under sin seminarietid erhålla viss utbildning i kvinnlig slöjd, samt av en del lärarkrafter utan pedagogisk utbildning. Konsulentens i kvinnlig slöjd inspektion måste anses särskilt betydelsefull inte minst med hänsyn till vad här framhållits beträffande vissa lärarkrafters utbildning. Arvodet till konsulenten i kvinnlig slöjd synes oss därför även böra höjas.

Vi vilja således i likhet med skolöverstyrelsen föreslå, att arvodet för konsulenten i husligt arbete höjes från 4 000 till 6 000 kr. och arvodet till konsulenten i kvinnlig slöjd från 2 000 till 3 000 kr. Den sammanlagda höjningen skulle bli 3 000 kr. Härigenom skulle beloppet i avlöningsstaten för skolöverstyrelsen punkt 3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. höjas från 28 000 kr. till 31 000 kr.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen ville *dels* godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kr. 354 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	„ 36 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	„ 31 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	„ 280 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	„ 90 000
Summa kronor	792 400;

dels ock till skolöverstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 792 400.

Stockholm den 19 januari 1945.

Ruth Gustafson.

Hildur Nygren.

Disa Västberg.

Märta Boman.

Ebon Andersson.